

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ส่วนปรับปรุงบำรุงรักษา โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๖๔๔๕

ที่ สบอ ๔๓๖๗/๒๕๖๕

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอให้ดำเนินการ กำชับ เร่งรัด ป้องกันแก้ไขการบุกรุกที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ มติคณะรัฐมนตรี และหนังสือเวียนกรมธนารักษ์

เรียน ผส.ชป.๑-๑๗ ผส.บอ. ผส.จต. ผส.พญ. ผอ.พก. ผส.คก. และ ผส.มด.

ตามที่คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงการคลังเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ โดยกำหนดมาตรการสำหรับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ต้องดำเนินการตามมาตรการต่างๆ เช่น ตรวจสอบดูแลที่ดินของตนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนดำเนินการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบุกรุก หากมีการปล่อยปละละเลยให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการให้ผู้บุกรุกออกจากที่ราชพัสดุก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุให้กรมธนารักษ์ และหากมีการปล่อยปละละเลยให้เกิดการบุกรุกที่ราชพัสดุให้หน่วยงานนั้นๆ ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ที่ปล่อยปละละเลยทันที เป็นต้น (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๑) นั้น

ในการนี้ ปัจจุบันที่ดินเขตชลประทานที่เป็นที่ราชพัสดุ รวมถึงที่ดินของรัฐประเภทอื่นที่กรมชลประทานขอใช้ประโยชน์จากส่วนราชการอื่นมีเป็นจำนวนมาก โดยที่ดินเขตชลประทานที่กรมยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในงานชลประทานโดยเฉพาะที่ดินเขตชลประทานบริเวณอ่างเก็บน้ำและที่ดินที่เป็นทางน้ำชลประทาน มีปัญหาที่หน่วยงาน บุคคล หรือนิติบุคคลเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมชลประทาน ถือได้ว่าเป็นผู้บุกรุกที่ดิน ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้าง แก้ไข หรือต่อเติมสิ่งก่อสร้าง หรือปลูกปักสิ่งใด หรือทำการเพาะปลูก รุกล้ำทางน้ำชลประทาน ขานคลอง เขตคันคลองหรือเขตพนัง เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนนอกจากผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว เมื่อโจทก์ร้องขอให้ศาลสั่งให้รื้อถอนสิ่งรุกล้ำนั้นด้วย ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันเกิดแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้สิ่งรุกล้ำพ้นไปจากทางน้ำชลประทาน ขานคลอง เขตคันคลองหรือเขตพนังได้

ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกพื้นที่เขตชลประทานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมชลประทาน ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และไม่ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี และหนังสือเวียนกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๓๑๒/ว ๒ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ตามมาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๒) จึงขอให้หน่วยงานในสังกัดกรมชลประทานตรวจสอบที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบไม่ให้มีการเข้าใช้ที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ในกรณีที่มีการบุกรุกที่ดินจะต้องดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ หากมีการปล่อยปละละเลยโดยไม่ดำเนินการใดๆ กับผู้บุกรุกที่ดิน หรือได้รับการร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดิน กรมจะพิจารณาดำเนินการกับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ตามอำนาจหน้าที่ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ใน ผส.บอ. ๑๓ ๓๐๐.ภาค - *เนื้อมะลิ*

วิเศษ สดงาม

ธนากร

(นายธเนศร์ สมบูรณ์)

ผส.บอ.

[Signature]
(นายทวีศักดิ์ ธนเดโชพล)
รชบ.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ส่วนปรับปรุงบำรุงรักษา โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๖๙๔๕

ที่ สบอ ๕๓๖๓/๒๕๖๕

วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอให้ดำเนินการ กำชับ เร่งรัด ป้องกันแก้ไขการบุกรุกที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๕๔๕ มติคณะรัฐมนตรี และหนังสือเวียนกรมธนารักษ์

เรียน รชบ.

ตามที่คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงการคลังเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ โดยกำหนดมาตรการสำหรับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ต้องดำเนินการตามมาตรการต่างๆ เช่น ตรวจสอบดูแลที่ดินของตนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนดำเนินการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบุกรุก หากมีการปล่อยปละละเลยให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการให้ผู้บุกรุกออกจากที่ราชพัสดุก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุให้กรมธนารักษ์ และหากมีการปล่อยปละละเลยให้เกิดการบุกรุกที่ราชพัสดุให้หน่วยงานนั้นๆ ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ที่ปล่อยปละละเลยทันที เป็นต้น นั้น

สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยาพิจารณาเห็นว่า ในปัจจุบันที่ดินเขตชลประทานที่เป็นที่ราชพัสดุ รวมถึงที่ดินของรัฐประเภทอื่นที่กรมชลประทานขอใช้ประโยชน์จากส่วนราชการอื่นมีเป็นจำนวนมาก โดยที่ดินเขตชลประทานที่กรมยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในงานชลประทานโดยเฉพาะที่ดินเขตชลประทานบริเวณอ่างเก็บน้ำและที่ดินที่เป็นทางน้ำชลประทาน มีปัญหาที่หน่วยงาน บุคคล หรือนิติบุคคลเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมชลประทาน ถือได้ว่าเป็นผู้บุกรุกที่ดิน ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๕๔๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างแก้ไข หรือต่อเติมสิ่งก่อสร้าง หรือปลูกปักสิ่งใด หรือทำการเพาะปลูกรุกล้ำทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลอง หรือเขตพนัง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีที่มีการฝ่าฝืน นอกจากผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้แล้วเมื่อโจทก์ร้องขอก็ให้ศาลสั่งให้รื้อถอนสิ่งรุกล้ำนั้นด้วย ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแก่การชลประทานนายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้สิ่งรุกล้ำพ้นไปจากทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลอง หรือเขตพนังได้

ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้มีการบุกรุกพื้นที่เขตชลประทานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมชลประทาน ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง และไม่ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี หนังสือเวียนกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๓๑๒/ว ๒ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ตามมาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ขอให้สำนักงานชลประทาน โครงการชลประทาน โครงการก่อสร้างและหน่วยงานต่างๆ ตรวจสอบที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบมิให้มีการเข้าใช้ที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ในกรณีที่มีการบุกรุกที่ดินจะต้องดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยเด็ดขาด ทั้งนี้ หากมีการปล่อยปละละเลยโดยไม่ดำเนินการใดๆ กับผู้บุกรุกที่ดิน หรือได้รับการร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดิน กรมชลประทาน จะพิจารณาดำเนินการกับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ตามอำนาจหน้าที่ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามในหนังสือที่แนบ

(นายธนเศรษฐ์ สมบูรณ์)

ผส.บอ.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ส่วนปรับปรุงบำรุงรักษา สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๖๔๔๕

ที่: สบอ(คท.)๐๔/๒๓๐/๒๕๖๕

วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๕ ส.ค. 43๗/กษ.ร

เรื่อง ขอให้ดำเนินการ กำชับ เร่งรัด ป้องกันแก้ไขการบุกรุกที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ มติคณะรัฐมนตรี และหนังสือเวียนกรมธนารักษ์

เรียน ผส.บอ.

ตามที่คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงการคลังเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ โดยกำหนดมาตรการสำหรับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ต้องดำเนินการตามมาตรการต่างๆ เช่น ตรวจสอบดูแลที่ดินของตนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนดำเนินการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบุกรุก หากมีการปล่อยปละละเลยให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการให้ผู้บุกรุกออกจากที่ราชพัสดุก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุให้กรมธนารักษ์ และหากมีการปล่อยปละละเลยให้เกิดการบุกรุกที่ราชพัสดุให้หน่วยงานนั้นๆ ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ที่ปล่อยปละละเลยทันที เป็นต้น นั้น

ส่วนปรับปรุงบำรุงรักษาพิจารณาเห็นว่าในปัจจุบันที่ดินเขตชลประทานที่เป็น ที่ราชพัสดุ รวมถึงที่ดินของรัฐประเภทอื่นที่กรมชลประทานขอใช้ประโยชน์จากส่วนราชการอื่นมีเป็นจำนวนมาก โดยที่ดินเขตชลประทานที่กรมยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในงานชลประทานโดยเฉพาะที่ดินเขตชลประทานบริเวณอ่างเก็บน้ำ และที่ดินที่เป็นทางน้ำชลประทาน มีปัญหาที่หน่วยงาน บุคคล หรือนิติบุคคลเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมชลประทาน ถือได้ว่าเป็นผู้บุกรุกที่ดิน ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้าง แก้ไข หรือต่อเติมสิ่งก่อสร้าง หรือปลูกปักสิ่งใด หรือทำการเพาะปลูกรุกล้ำทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลอง หรือเขตพนัง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีที่มีการฝ่าฝืน นอกจากผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้แล้วเมื่อโจทก์ร้องขอให้ศาลสั่งให้รื้อถอนสิ่งรุกล้ำนั้นด้วย ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแก่การชลประทานนายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้สิ่งรุกล้ำพ้นไปจากทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลอง หรือเขตพนังได้

ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่เขตชลประทานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมชลประทาน ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง และไม่ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี หนังสือเวียนกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๓๑๒/ว ๒ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ตามมาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ขอให้สำนักงานชลประทาน และโครงการชลประทานต่างๆ ตรวจสอบที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบมิให้มีการเข้าใช้ที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ในกรณีที่มีการบุกรุกที่ดินจะต้องดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยเด็ดขาด ทั้งนี้ หากมีการปล่อยปละละเลยโดยไม่ดำเนินการใดๆ กับผู้บุกรุกที่ดิน หรือได้รับการร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดิน กรมชลประทานจะพิจารณาดำเนินการกับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ตามอำนาจหน้าที่ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ลงนามแล้ว

(นายธเนศร์ สมบูรณ์)

ผส.บอ.

๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

(นายณรงค์ เนตรวงศา)

ผบ.บอ.

ที่ กค ๐๓๑๒/ว 2

กรมธนารักษ์

ถนนพระราม ๖ กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

6 สิงหาคม 2547

เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ

เรียน อธิบดีกรมชลประทาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๐๕

ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๓๑๒/๒๐๓๗๗

ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๗ เห็นชอบมาตรการแก้ไข ปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กระทรวงการคลังนำเสนอ ซึ่งมาตรการดังกล่าวไม่ได้เป็นการยกเลิกมติ คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐที่มีอยู่ แต่เป็นการปรับปรุงและรวบรวมมติ คณะรัฐมนตรีครั้งก่อนๆ ในเรื่องการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุให้อยู่ในที่แห่งเดียวกัน โดยกำหนด มาตรการสำหรับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครอง ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ต้องดำเนินการรวมทั้งสิ้น ๕ ประการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบดูแลที่ดินของคนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนดำเนินการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบุกรุก

๒. หากมีการปล่อยปละละเลยให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุ จะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการ ให้ผู้บุกรุกออกจากที่ราชพัสดุก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุให้กรมธนารักษ์

๓. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อรับผิดชอบโดยตรงในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับที่ราชพัสดุภายใน หน่วยงานนั้น

๔. ก่อสร้างรั้วเฉพาะที่ดินราชพัสดุแปลงที่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะต้องป้องกันการ บุกรุก โดยให้กรมธนารักษ์แจ้งความจำเป็นดังกล่าวให้สำนักงบประมาณทราบอีกครั้งในปีเดียวกับที่ ส่วนราชการที่ครอบครองเสนอของบประมาณ

๕. กรณีหมดความจำเป็นหรือเลิกใช้ประโยชน์ให้รับส่งคืนที่ราชพัสดุนั้นให้แก่กรมธนารักษ์ หากปล่อยทิ้งว่างจนเกิดการบุกรุก ให้กรมธนารักษ์รายงานหน่วยงานผู้ใช้ประโยชน์พิจารณาดำเนินการ ทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

๖. จัดทำแผนการใช้ที่ราชพัสดุในแต่ละปีส่งให้กรมธนารักษ์ เพื่อประกอบการพิจารณา เกี่ยวกับการใช้ที่ราชพัสดุว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

๑. ในการส่งมอบรับมอบงานในหน้าที่เมื่อมีการแต่งตั้งโยกย้าย ให้มีการส่งมอบรับมอบที่ราชพัสดุในความครอบครองใช้ประโยชน์ด้วย

๒.ให้นำผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับที่ราชพัสดุของเจ้าหน้าที่ไปเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาความดีความชอบด้วย

๓. หากมีการปล่อยปละละเลยให้เกิดการบุกรุกที่ราชพัสดุภายหลังจากมติคณะรัฐมนตรีนี้ให้หน่วยงานนั้นๆ ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ที่ปล่อยปละละเลยทันที รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑-๒

กรมธนารักษ์ขอเรียนว่า เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้โปรดสั่งการให้หน่วยงานในสังกัดทุกหน่วยงาน รวมทั้งรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุดำเนินการ ดังนี้

๑. ถือปฏิบัติตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๗ โดยเคร่งครัด

๒. เพื่อเป็นการปฏิบัติตามมาตรการตามนัยมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงขอให้หน่วยงานในสังกัดทุกหน่วยงานตรวจสอบ เพื่อนำส่งคืนที่ราชพัสดุที่เหลือจากการใช้ประโยชน์หรือเลิกใช้ประโยชน์หรือหมดความจำเป็นที่จะใช้ประโยชน์ให้แก่กรมธนารักษ์ภายในเดือนกันยายน ๒๕๔๗ เพื่อจะได้นำที่ราชพัสดุดังกล่าวมาดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการใช้ที่ดินเพื่อการแก้ไขปัญหาดังคม เศรษฐกิจ และความยากจนเชิงบูรณาการให้เกิดประโยชน์สูงสุด หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หน่วยงานใดเลิกใช้ประโยชน์หรือหมดความจำเป็นที่จะใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุแล้วไม่ส่งคืน จะถือว่าปล่อยปละละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ราชพัสดุ และจะดำเนินการรายงานต้นสังกัดของหน่วยงานนั้นๆ เพื่อดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีอย่างเคร่งครัด โดยให้ประสานงานการส่งคืนที่ราชพัสดุดังกล่าวแก่กรมธนารักษ์โดยตรงต่อไปด้วย
จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ)

อธิบดีกรมธนารักษ์

สำนักบริหารจัดการฐานข้อมูลที่ราชพัสดุ

โทร. ๐ ๒๒๕๘ ๖๔๔๒

โทรสาร ๐ ๒๒๕๘ ๕๔๘๔

รับที่ 4 ส.ย. 2547

เวลา 09:28:59
ที่ นร0505/ว109
ลา 21 พ.ค. 47

เวลา 09:32:02
ที่ นร0505/ว109
ลา 21 พ.ค. 47

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๐๙

รองปลัด มณฑล
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐
วันที่ 10 ส.ย. 2547

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ขอมติการในการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ราชพัสดุ

๑๑/๖๗
๒๕๔๗

เลขหาย พิมพ์
และที่ ๑๓ ๕๕๕
วันที่ ๑ ส.ย. 2547

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๓๑๒/๒๐๓๗๗
ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

กรมธนารักษ์
เลขที่ 988
วันที่ 11 ส.ย. 2547
เวลา

ด้วยกระทรวงการคลังได้เสนอเรื่อง ขอมติการในการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ราชพัสดุ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้ คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑.๒ (ฝ่ายความมั่นคง และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ) เป็นประธานกรรมการ ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๗ แล้ว มีประเด็นอภิปรายและมติดังนี้

๑. ประเด็นอภิปราย

๑.๑ กระทรวงการคลังได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เรื่องที่กระทรวงการคลังขอมติการในการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ราชพัสดุนั้น ไม่ได้เป็นการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีทั้ง ๑๐ มติ แต่เป็นการปรับปรุงรวบรวมให้เป็นมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ราชพัสดุเพียงมติเดียว

๑.๒ ที่ประชุมเห็นว่า มาตรการเพิ่มเติมที่กรมธนารักษ์กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ต้องดำเนินการนั้น กรมธนารักษ์ควรมีเกณฑ์ปฏิบัติและกลไกในการกำกับดูแลให้ชัดเจน เช่น การกำหนด บทบาท อำนาจ และหน้าที่ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ และตารางเวลาสำหรับให้หน่วยงานผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุต้องปฏิบัติตามอย่างไรบ้าง เป็นต้น รวมทั้งเรื่องความรับผิดชอบที่เกิดการบุกรุกที่ราชพัสดุ ควรเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างกรมธนารักษ์และหน่วยงานผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ

๒. มติคณะกรรมาธิการกัญชา

เห็นชอบมาตรการในการแก้ไขปัญหาคาชาที่ราชพัสดุตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยให้ความเห็นของคณะกรรมการ ฯ ไปดำเนินการด้วย

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗ อนุมัติตามมติคณะกรรมาธิการกัญชาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ๑.๒ (ฝ่ายความมั่นคง และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ)

จึงเรียนยืนยันมา และถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรียน ปลัดกระทรวงการคลัง
เพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

สำนักบริหารงานสารสนเทศ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

(นายพิมล ศรีวิกรม์)

เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๒ 9 อ.อ. 2547

เรียน ท่านอธิบดี

เพื่อโปรดทราบก่อน

ส่ง สำนักบริหารงานที่ดินราชพัสดุ

ส่ง กรมธนารักษ์

กรมธนารักษ์
สำนักบริหารงานที่ดินราชพัสดุ
พ.ร.๒ (15.๕.๕๗)
17 มีนาคม ๕7

140๕๕๗

14 ๕๕๕๗

(นายบรรณ ช่างทอง)

เลขาธิการกรม

๑๐. ในเขตราชพัสดุ 1.2 ไร่
บริเวณ...

(นายบุญศักดิ์ เจียมปรีชา)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านทรัพย์สิน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงาน

เพื่อโปรดทราบ

21 อ.อ. 2547

กรมธนารักษ์
สำนักบริหารงานที่ดินราชพัสดุ
พ.ร.๒ (15.๕.๕๗)
17 มีนาคม ๕7

ตามลำดับที่ ๒๒๓๓ ได้ลงวันเรื่องคืนมาด้วยแล้ว

กระทรวงการคลัง

(นางลดากรศรี สมบัติกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

ที่ กค ๐๓๑๒/๒๕๔๖/๒๗

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

เรื่อง ขอมติกรรมการในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สรุปคำเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี จำนวน ๒๐ ชุด
๒. สำเนามติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒, วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๓, วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖, วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๗, วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๘, วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๘, วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐, วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ และวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ รวม ๘ มติ จำนวน ๒๐ ชุด

ด้วยกระทรวงการคลังได้รับรายงานจากกรมธนารักษ์ ในฐานะผู้ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และบริหารจัดการที่ราชพัสดุว่า ปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุเป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการที่ราชพัสดุเป็นอย่างมาก และที่ผ่านมาแม้จะมีมติคณะรัฐมนตรีหลายมติที่กำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการป้องกันการบุกรุกที่กำหนดให้ส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุมีหน้าที่ดำเนินการต่าง ๆ หรือมาตรการที่กำหนดเพื่อยืนยันสิทธิในที่ดินของรัฐและเพื่อลดข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการใช้ที่ดินในระยะยาว โดยให้กรมธนารักษ์แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุด้วยการจัดให้เช่า แต่การดำเนินการตามมาตรการเหล่านั้นมีข้อจำกัดซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประเภทที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น ส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุได้ถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง การจัดให้เช่าไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ไม่ยินยอมส่งคืนที่ราชพัสดุ หรือการจัดให้เช่าขัดกับกฎหมายผังเมือง เป็นต้น ทำให้ปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งกรมธนารักษ์เห็นว่า หากจะแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุให้เป็นรูปธรรมและสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายของรัฐบาล สามารถแก้ไขปัญหาคือหาข้อพิพาทในเรื่องการถือครองที่ดินของราษฎรในเขตที่ดินของรัฐอันจะทำให้นโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของรัฐบาลประสบผลสำเร็จอีกทางหนึ่งก็สมควรจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อ

กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหามลพิษที่ราชพัสดุ โดยปรับปรุงจากมติคณะรัฐมนตรีที่มีอยู่เดิม ให้เป็นมติเดียว

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหามลพิษที่ราชพัสดุในขณะนี้มีอยู่ทั้งสิ้นรวม ๑๐ มติ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒

เห็นชอบตามที่กระทรวงการคลังเสนอให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การปกครองท้องถิ่นที่มีได้ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุและปล่อยปลดละเลยให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุเกิดขึ้น จะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการให้ผู้บุกรุกออกจากที่ราชพัสดุก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุให้กรมธนารักษ์

๒. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๓

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามมติคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) เพื่อแก้ไขปัญหารายการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ของกองการสัตว์และเกษตรกรรมที่ ๑ กรมการสัตว์ทหารบก ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน อำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ.๒๕๒๑ ดังนี้

๒.๑ ให้เช่าตามจำนวนเนื้อที่ที่ครอบครอง แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินครอบครัวละ ๑๕ ไร่ ถ้าเกินให้ลดลงเหลือครอบครัวละ ๑๕ ไร่ โดยถือเกณฑ์ "บ้านเลขที่" บ้านหนึ่งเท่ากับ "๑ ครอบครัว"

๒.๒ ต้องทำสัญญาเช่ากับกระทรวงการคลัง และห้ามโอนสิทธิการเช่ายกเว้นจะคกทอดทางมรดก

๒.๓ ครอบครัวยุคอยู่กระจัดกระจายในพื้นที่ ให้อพยพมาเช่าอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ที่ทางราชการจัดสรรให้

๒.๔ ครอบครัวยุคที่มีที่ดินทำกินโดยมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของตนเองถูกต้องแล้ว ไม่มีสิทธิเช่า

รายการรายใดที่ไม่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือ หรือไม่ยอมปฏิบัติตามแนวทางและเงื่อนไขในการแก้ไขปัญหาก็ดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง และให้ใช้แนวทางแก้ไขปัญหานี้เป็นแนวทางและเงื่อนไขในการแก้ไขปัญหารายการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่สงวนหวงห้ามแปลงอื่นตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๑๘ โดยอนุโลม

๓. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖

เห็นชอบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษที่ดินของรัฐ ดังนี้

๓.๑ รัฐควรเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎรในกรณีพิพจน์ได้ว่าราษฎรได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อน และรัฐควรเร่งดำเนินการสำรวจแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน

๓.๒ รัฐไม่ควรออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎรผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ

๓.๓ ที่ดินของรัฐ ยกเว้น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตพื้นที่ค้ำน้ำ-ลำธาร พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ และชั้น ๒ ที่ราชพัสดุ ที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่มีผู้บุกรุกถ้ารัฐหมดความจำเป็นจะต้องสงวนไว้อีก ให้ดำเนินการตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน

๔. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๗

เห็นชอบมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบกรณีการจัดหาประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. เสนอ โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุดังนี้

๔.๑ ให้กระทรวงการคลัง กรมธนารักษ์ ดำเนินการเพื่อให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและขั้นตอนที่เหมาะสมบังเกิดผลในทางปฏิบัติในการเรียกคืนและส่งคืนที่ดินราชพัสดุให้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีได้อย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

๔.๒ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองท้องถิ่นซึ่งครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ มีหน้าที่ในการดำเนินการดังนี้

๑) แ่่งตั้งเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานให้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับที่ดินราชพัสดุภายในหน่วยงานนั้น ๆ การจัดทำและควบคุมทะเบียนที่ดินราชพัสดุให้มีความสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน รวมทั้งควบคุมการใช้หรือขอเปลี่ยนแปลงการใช้ให้ถูกต้อง

๒) ทำรายงานการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตาม ๑) ตามแบบที่กรมธนารักษ์กำหนดและจัดส่งให้กระทรวงการคลังทราบเป็นประจำทุกปี

๓) หากมีการบุกรุกให้หน่วยงานประสานงานกับกรมธนารักษ์เพื่อวางแผนและดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกกันอย่างใกล้ชิด

๕. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๘

รับทราบผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๗ และเพิ่มมาตรการในการป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐรวม ๓ ประการ คือ

๕.๑ ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ก่อสร้างรั้วฉพาะที่ดินราชพัสดุแปลงที่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะต้องป้องกันการบุกรุก โดยให้กรมธนารักษ์แจ้งความจำเป็นดังกล่าวให้สำนักงบประมาณทราบอีกครั้งหนึ่ง

๕.๒ ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการสร้างรั้วล้อม ให้ส่วนราชการจัดเจ้าหน้าที่ตรวจแนวเขตที่ดินอยู่เสมอ ถ้ามีปัญหาการบุกรุกเกิดขึ้นหรือมีการละเมิดสิทธิเกิดขึ้นให้ดำเนินการตามระเบียบหรือตามกฎหมายทันที

๕.๑ ให้กระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) สํารวจและตรวจสอบที่ดินราชพัสดุ ทั่วประเทศว่ามีอยู่เท่าใด ที่ไต่บัง แล้วแจ้งส่วนราชการที่ครอบครองทราบเพื่อเป็นการประสานในการป้องกัน คุกคามไม่ให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุ

๖. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๘

เห็นชอบผลการเจรจากับสมาชิกรัฐสภาและองค์กรต่าง ๆ ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายมนตรี พงษ์พานิช) เสนอ ในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ คือ ที่ราชพัสดุ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ให้กรมธนารักษ์แก้ไขปัญหาการบุกรุกโดยจัดทำสัญญาเช่ามีกำหนด ๓๐ ปี และคิดค่าเช่าเพื่ออยู่อาศัยตารางวาละ ๐.๒๕ บาท ต่อเดือน และเพื่อประกอบการเกษตร ไร่ละ ๖๐ บาท ต่อปี

๗. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐

เห็นชอบแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐในเชิงรุกตามที่ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กปร.) เสนอ ดังนี้

๗.๑ เห็นชอบแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของกองทัพบกและให้ ดำเนินการต่อไปได้ โดยกำหนดเป้าหมายการแบ่งพื้นที่ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๑ และ ให้ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรีเข้ามา ร่วมด้วย เพื่อพิจารณาจัดทำแผนโครงการช่วยเหลือราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ที่ทหารแบ่งให้ เพื่อให้มีอาชีพ อย่างมั่นคงถาวร มีรายได้ มีงานทำ รวมทั้งให้มีแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย

๗.๒ ให้ใช้แผนการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของกองทัพบกดังกล่าว ถือปฏิบัติในที่ดินของรัฐที่อยู่ในความดูแลรักษา หรือใช้ประโยชน์ของส่วนราชการอื่น รวมทั้งที่ดินโบราณ-สถานตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน ที่วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ ที่ดินของราชการบริหารส่วน-ท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา โดยอนุโลม

๗.๓ ขอให้สำนักงานประมาทพิจารณาให้การสนับสนุนการดำเนินการ

๗.๔ ให้สำนักงานนายกรัฐมนตรีโดยผู้ตรวจราชการสำนักงานนายกรัฐมนตรีประจำเขต ตรวจราชการทุกเขต กำกับติดตามผลการดำเนินการตามแผนฯ ในพื้นที่รับผิดชอบ ให้กระทรวงมหาดไทย โดยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย กำกับติดตามผลการดำเนินการตามแผนฯ ของจังหวัดต่าง ๆ และ ให้กองทัพบกติดตามผลการดำเนินการตามแผนฯ สำหรับหน่วยขึ้นตรงกับกองทัพบก

๘. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕

อนุมัติตามมติคณะกรรมการกถกแถลงเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓ โดยเห็นชอบ ให้นำร่างมาตรการแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินตามพระราชกฤษฎีกา พ.ศ.๒๕๔๑ (จังหวัดกาญจนบุรี) และพื้นที่สงวนหวงห้าม ของทางราชการทุกแปลง โดยจัดให้เช่าตามเนื้อที่ที่ครอบครองใช้ประโยชน์จริงเป็นการชั่วคราว (ครั้งละ ไม่เกิน ๓ ปี) โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการของกรมธนารักษ์

๘. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖

เห็นชอบตามมติคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ที่เสนอ
รวม ๒ ข้อ, คือ

๘.๑ ให้กระทรวงมหาดไทย (สำนักทะเบียนกลาง) รับไปดำเนินการเพิ่มเติมข้อความ
ในแบบพิมพ์ทะเบียนบ้านชั่วคราวเพื่อให้มีความหมายทำนองว่า ทะเบียนบ้านชั่วคราว “เป็นเอกสารเพื่อ
ตรวจสอบทางทะเบียนเท่านั้น ไม่ก่อให้เกิดสิทธิใดๆ ในที่ดิน” เพื่อให้ผู้รับทะเบียนบ้านชั่วคราวเข้าใจถึงสิทธิ
และฐานะของตนเอง ตลอดจนหน่วยงานของรัฐที่จะให้บริการจะได้พิจารณาใช้ดุลยพินิจให้เหมาะสมต่อไป

๘.๒ ให้ กบร.รับไปพิจารณากำหนดมาตรการให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตรวจสอบ
และวางมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐต่อไป

และคณะรัฐมนตรีเห็นว่า

๑) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ถือเป็นหน้าที่ของส่วนราชการ
รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐที่มีที่ดินอยู่ในความครอบครอง จะต้องหมั่นตรวจสอบดูแลที่ดินของตนเอง
อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบุกรุกที่ดินดังกล่าวขึ้น

๒) เพื่อเป็นการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐอีกทางหนึ่ง ให้
ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน
ที่มีผลกระทบหรือเกี่ยวข้องกับที่ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการด้านสาธารณสุขประเภทต่าง ๆ เช่น นำประปา
ไฟฟ้า เป็นต้น ถือเป็นหลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดว่า กรณีประชาชนผู้ได้รับทะเบียนบ้านชั่วคราวมาขออนุญาต
ใช้บริการต่าง ๆ ดังกล่าว จะอนุญาตได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากส่วนราชการ
รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐที่ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่บ้านในทะเบียนบ้านชั่วคราวนั้น ๆ ตั้งอยู่
โดยให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมตินี้เป็นต้นไป

๑๐ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๖

เห็นชอบให้ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เรื่อง
แผนการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐในเชิงรุก จาก “เห็นชอบตามที่คณะกรรมการแก้ไข
ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) เสนอ โดยในส่วนของงบประมาณ ให้ กบร.จัดทำรายละเอียดของ
แผนให้ชัดเจน โดยเฉพาะหน่วยงานรับผิดชอบ เป้าหมายของแผน / กิจกรรม ปริมาณงานและระยะเวลาที่
จะดำเนินการแล้วเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตามกระบวนการงบประมาณต่อไป” เป็น “เห็นชอบ
ตามที่คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) เสนอ โดยในส่วนของงบประมาณ ให้
หน่วยงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบจัดทำรายละเอียดของแผนให้ชัดเจน รวมทั้งเป้าหมายของแผน / กิจกรรม
ปริมาณงานและระยะเวลาที่จะดำเนินการแล้วเสนอ กบร. เพื่อประสานงานขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตาม
กระบวนการงบประมาณต่อไป”

ทั้งนี้ นอกจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแล้วยังมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๕ ที่กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกโดยกำหนดขั้นตอนและวิธีการพิสูจน์สิทธิการครอบครองของราษฎรซึ่งกรมธนารักษ์ได้ใช้เป็นหลักในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ

ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีอย่างค่อเนื่อง ดังนี้

๑. ได้แจ้งเวียนให้ส่วนราชการต่าง ๆ รวมทั้งสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ทุกพื้นที่ถือปฏิบัติ ตามมติคณะรัฐมนตรีอย่างเคร่งครัด

๒. ได้นำหลักเกณฑ์การจัดให้เข้าไปใช้แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุในจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครราชสีมา และผู้บุกรุกรายอื่น ๆ ทัวไป

๓. ได้ปรับปรุงกฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๑๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ที่ราชพัสดุ พ.ศ.๒๕๑๘ เป็น กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ.๒๕๔๕ เพื่อให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการส่งคืนและเรียกคืนที่ราชพัสดุ ที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

๔. ได้ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนที่ราชพัสดุทั่วประเทศ และอยู่ระหว่างการนำเสนอโครงการสำรวจทางกายภาพเพื่อปรับปรุงทะเบียนที่ราชพัสดุในภูมิภาคทั่วประเทศเพื่อนำข้อมูลเข้าระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ในปีงบประมาณ ๒๕๔๘

นอกจากนี้กรมธนารักษ์ยังได้ดำเนินการโครงการป้องกันการบุกรุกที่ราชพัสดুরวม ๔ กิจกรรม ดังนี้

๑.โครงการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ราชพัสดุ

๒.โครงการรั้วค้ำหลักเขตที่ราชพัสดุ และปักป้ายแสดงความเป็นที่ราชพัสดุ

๓.โครงการสำรวจผู้บุกรุกที่ราชพัสดุ

๔.โครงการสำรวจกำแพงเมือง คูเมือง

สำหรับการแก้ไขปัญหาการบุกรุก กรมธนารักษ์ได้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ พ.ศ.๒๕๔๕ โดยให้ราษฎรพิสูจน์สิทธิ และดำเนินการจัดให้เข้าตามมาตรการของมติคณะรัฐมนตรี แต่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ แม้จะมีมติคณะรัฐมนตรี และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๕ กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติดังกล่าวไว้ การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุก็น่าจะประสบผลสำเร็จเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

๑. มาตรการตามมติคณะรัฐมนตรี ไม่มีการถือปฏิบัติอย่างค่อเนื่อง ส่วนราชการ ผู้ครอบครองที่ราชพัสดุไม่ใส่ใจที่จะปฏิบัติอย่างจริงจัง เนื่องจากการปฏิบัติมิใช่งานในหน้าที่โดยตรง จึงไม่มีส่วนที่

ผู้บังคับบัญชาจะนำผลงานมาพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน รวมทั้ง จำนวนบุคลากรของแต่ละหน่วยงานที่มีจำกัด และบุคลากรผู้รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานที่จะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ไม่มีความรู้เพียงพอ

๒. ส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ ไม่ทราบอาณาเขตที่ดินราชพัสดุที่ตนเองครอบครองหรือสงวนไว้ใช้ประโยชน์ โดยอาจมีสาเหตุมาจาก

๒.๑ ประกาศสงวนหวงห้าม พระราชกฤษฎีกาหวงห้ามที่ดิน ไม่ชัดเจน

๒.๒ การครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของส่วนราชการ ไม่มีการส่งมอบ รับมอบ เมื่อมีการโอนย้ายหัวหน้าส่วนราชการ ทำให้ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินที่ตนเองครอบครอง

๓. หน่วยงานที่มีหน้าที่ออกเอกสารสิทธิสำหรับที่ดินปฏิบัติหน้าที่ของคน โดยไม่มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกรมธนารักษ์

๔. กฎหมายที่ราชพัสดุเป็นกฎหมายบริหารทำให้ไม่มีบทกำหนดโทษ ส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุจึงไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายที่ราชพัสดุ

๕. การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุลักษณะรัฐมนตรีไม่สอดคล้องกับกฎหมายผังเมือง เช่น พื้นที่ที่ราษฎรบุกรุกกฎหมายผังเมืองกำหนดเป็นพื้นที่สีน้ำเงิน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการบุกรุกจึงไม่อาจดำเนินการจัดให้เช่าลักษณะรัฐมนตรีได้

๖. กรมธนารักษ์ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุของส่วนราชการที่ครอบครองใช้ประโยชน์

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายของรัฐบาล สมควรที่จะนำมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวทั้งหมดเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อปรับปรุงรวบรวมให้เป็นมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุเพียงมติดียว ทั้งนี้ เพื่อสะดวกในการอ้างอิงและถือปฏิบัติ โดยมีหลักเกณฑ์และมาตรการดังต่อไปนี้

๑. มาตรการที่กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุต้องดำเนินการ

๑.๑) ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ จะต้องหมั่นตรวจสอบดูแลที่ดินของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบุกรุกที่ดินดังกล่าวขึ้น (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖)

๑.๒) ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีได้ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุและปล่อยปละละเลยให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุเกิดขึ้นจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการให้ผู้บุกรุกออกจากที่ราชพัสดุก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุให้กรมธนารักษ์ (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒)

๑.๓) ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ มีหน้าที่ในการดำเนินการดังนี้

๑.๓.๑) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานให้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับที่ดินราชพัสดุภายในหน่วยงานนั้น ๆ การจัดทำและควบคุมทะเบียนที่ดินราชพัสดุให้มีความสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน รวมทั้งควบคุมการใช้หรือขอเปลี่ยนแปลงการใช้ให้ถูกต้อง

๑.๓.๒) ทำรายงานการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตาม ๑) ตามแบบที่กรมธนารักษ์กำหนดและจัดส่งให้กระทรวงการคลังทราบเป็นประจำทุกปี

๑.๓.๓) หากมีการบุกรุกให้หน่วยงานประสานงานกับกรมธนารักษ์เพื่อวางแผนและดำเนินการแก้ไขปัญหากการบุกรุกกันอย่างใกล้ชิด
(มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๗)

๑.๔) ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ ก่อสร้างรั้วเฉพาะที่ดินราชพัสดุแปลงที่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะต้องป้องกันการบุกรุก โดยให้กรมธนารักษ์แจ้งความจำเป็นดังกล่าวให้สำนักงบประมาณทราบอีกครั้งหนึ่งในปีเดียวกับที่ดินราชพัสดุที่ครอบครองที่ดินแปลงที่มีปัญหาเร่งด่วนจะต้องล้อมรั้วเสนอดังงบประมาณ ทั้งนี้ การสร้างรั้วดังกล่าวควรมีลักษณะชั่วคราวและใช้วัสดุหรือสิ่งก่อสร้างที่ประหยัด เช่น ปลูกต้นไม้ล้อมรอบ

ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการสร้างรั้วล้อม ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุจัดเจ้าหน้าที่ตรวจแนวเขตที่ดินอยู่เสมอ ถ้ามีปัญหาการบุกรุกเกิดขึ้นหรือมีการละเมิดสิทธิเกิดขึ้น ให้ดำเนินการตามระเบียบหรือตามกฎหมายทันที (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๘)

๑.๕) กรณีที่หมดความจำเป็นหรือเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ รีบดำเนินการตามกฎหมายที่ราชพัสดุ โดยส่งคืนที่ดินราชพัสดุนั้นให้แก่กรมธนารักษ์ หากปล่อยทิ้งว่างไว้จนเกิดการบุกรุก ให้กรมธนารักษ์รายงานส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของหน่วยงานที่ปล่อยปะละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ราชพัสดุ

๑.๖) ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุจัดทำแผนการใช้ที่ดินราชพัสดุในแต่ละปีส่งให้กรมธนารักษ์เพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการใช้ที่ดินราชพัสดุว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

๑.๗) ในการส่งมอบรับมอบงานในหน้าที่เมื่อมีการแต่งตั้งโยกย้าย ให้มีการส่งมอบรับมอบที่ดินราชพัสดุในความครอบครองใช้ประโยชน์ด้วย

๑.๘) ในการพิจารณาความดีความชอบ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ นำผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับที่ดินราชพัสดุของเจ้าหน้าที่ไปเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในการพิจารณาความดีความชอบด้วย

๑.๕) หากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุโคปล่อยปลະละเลยให้เกิดการบุกรุกที่ราชพัสดุภายหลังจก มติคณะรัฐมนตรีนี้ ให้หน่วยงานนั้น ๆ ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ที่ปล่อยปลະละเลยทันที

ทั้งนี้ มาตรการที่กำหนดใน ๑.๑) - ๑.๔) เป็นมาตรการตามมติคณะรัฐมนตรีที่มีอยู่แล้ว ส่วน ๑.๕) - ๑.๖) เป็นมาตรการที่นำเสนอขอให้เพิ่มเติม

๒. มาตรการที่กำหนดให้กระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ต้องดำเนินการ

๒.๑ มาตรการในการป้องกันการบุกรุกที่ราชพัสดุ

๑) ให้กระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ดำรงและตรวจสอบที่ดินราชพัสดุ ทั่วประเทศว่ามีอยู่เท่าใด ที่ใดบ้าง แล้วแจ้งส่วนราชการที่ครอบครองทราบเพื่อเป็นการประสานในการ ป้องกันดูแลไม่ให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุ (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๘)

๒) ให้กระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ดำเนินการจัดหลักสูตรการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานที่ราชพัสดุของส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุให้ทราบถึง กฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการปฏิบัติงาน ที่ราชพัสดุให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๓) ให้กระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ปรับปรุงทะเบียนและฐานข้อมูลที่ดินราชพัสดุ ให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ สามารถใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิงและเป็น หลักฐานในการส่งมอบรับมอบงานในหน้าที่ รวมทั้งให้มีข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ซึ่งสามารถ นำมาใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์และตัดสินใจในการใช้ที่ดินราชพัสดุให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย

๔) ให้กระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ดำเนินการให้มีกฎหมายหรือระเบียบที่ กำหนดหน้าที่ให้ธนารักษ์พื้นที่ มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ของส่วนราชการเป็นประจำทุกปี โดยให้ มีอำนาจตรวจสอบเช่นเดียวกับการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้กระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ดำเนินการให้มี บทกำหนดโทษเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุด้วย

ทั้งนี้ มาตรการที่กำหนดใน ๑) เป็นมาตรการตามมติคณะรัฐมนตรีที่มีอยู่แล้ว ส่วน ๒) - ๔) เป็นมาตรการที่นำเสนอขอให้เพิ่มเติม

๒.๒ มาตรการในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ

ให้กระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๕ โดยราษฎรที่ ได้แย่งกรรมสิทธิ์ให้ดำเนินการพิสูจน์สิทธิภายใต้ระเบียบดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

๑) ให้กรมธนารักษ์กำหนดแปลงหรือพื้นที่ที่จะดำเนินการ โดยประสานงานกับส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา ความพร้อม และพันธมิตในการดำเนินการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มผู้ต่อต้านทราบประโยชน์ของการสำรวจ แล้วจึงจัดทำรายละเอียดของแผนให้ชัดเจน รวมทั้งเป้าหมายของแผน / กิจกรรม ปริมาณงาน และระยะเวลาที่จะดำเนินการนำเสนอคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) เพื่อประสานงานในการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตามกระบวนการงบประมาณต่อไป (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๖)

๒) สำรวจทางกายภาพ พร้อมกับจัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศเพื่อประกอบการตรวจสอบสิทธิการได้มา รวมทั้งสอบสวนการได้มาและความประสงค์ของประชาชน โดยดำเนินการร่วมกับฝ่ายปกครอง หน่วยงานท้องถิ่นเจ้าของพื้นที่ และส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์

๓) จากผลการสำรวจทางกายภาพและการสอบสวน ให้จำแนกกลุ่มผู้บุกรุกที่ราชพัสดุ ออกเป็น ๒ ประเภท และให้ดำเนินการดังนี้

๓.๑) ผู้บุกรุกประเภทมีเอกสารสิทธิ หรืออ้างว่าได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนการเป็นที่ราชพัสดุ ให้รวบรวมรายละเอียดและข้อเท็จจริงส่งให้ กบร.จังหวัด เพื่อดำเนินการพิสูจน์สิทธิตามหลักเกณฑ์ และเมื่อผลการพิสูจน์เป็นที่ยุติแล้วให้ดำเนินการดังนี้

๓.๑.๑) กรณี กบร.จังหวัดเห็นว่า ราษฎรได้ครอบครองทำประโยชน์ ภายหลังจากสงวนหวงห้าม หากราษฎรเห็นด้วยและยินยอมเช่า ให้ดำเนินการจัดให้เช่าได้โดยไม่ต้องให้ส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุส่งคืนหรือให้ความยินยอมก่อน ทั้งนี้ การจัดให้เช่าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ถือครองที่ดินหรือทายาทที่อยู่ก่อนการสำรวจตามข้อ ๒) เช่าที่ดินตามเนื้อที่ครอบครองใช้ประโยชน์จริงเป็นการชั่วคราวไม่เกินครั้งละ 3 ปี โดยอัตราค่าธรรมเนียม ให้กำหนดตามประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นสำคัญ ส่วนอัตราค่าเช่าให้พิจารณากำหนดในลักษณะ สงเคราะห์และเชิงพาณิชย์ โดยสัญญาเช่าให้เป็นไปตามแบบของกระทรวงการคลัง (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕)

(๒) ห้ามเปลี่ยนวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ในที่ดิน เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบแล้ว

(๓) ในกรณีที่การจัดให้เช่าคิดขัดกฎหมายผังเมือง ให้กรมธนารักษ์ มีอำนาจดำเนินการจัดให้เช่าไปก่อนแล้วให้ประสานงานกรมโยธาธิการและผังเมืองเพื่อดำเนินการแก้ไขข้อ บังคับผังเมืองให้สอดคล้องกับการจัดให้เช่าต่อไป

สำหรับราษฎรที่ไม่เห็นห้องกับความเห็นของ กบร.จังหวัด ให้ดำเนินการ รวบรวมพยานหลักฐานส่งให้พนักงานอัยการดำเนินคดีตามกฎหมายทันที

๓.๑.๒ กรณี กพร.จังหวัดเห็นว่า ราษฎรได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนการสงวนหวงห้าม ให้กรมธนารักษ์และส่วนราชการผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุเร่งพิจารณาว่า เห็นชอบด้วยกับ กพร.จังหวัดหรือไม่ ทั้งนี้ ภายในกำหนด ๖๐ วัน เพื่อแจ้งให้ กพร.จังหวัด ดำเนินการต่อไป

๓.๒) ผู้บุกรุกที่ดินที่ครอบครองที่ดินภายหลังการสงวนหวงห้าม

๓.๒.๑) หากยินยอมเช่า ให้ดำเนินการจัดให้เช่าตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในข้อ ๓.๑.๑ (๑)-(๓)

๓.๒.๒) หากราษฎรรายใดไม่ยินยอมเช่า ให้รวบรวมพยานหลักฐาน ส่งให้พนักงานอัยการดำเนินคดีตามกฎหมายทันที

๔) ผู้เข้าถือครองที่ดินภายหลังจากวันที่ทางราชการทำการสำรวจถือว่าเป็น ผู้บุกรุกที่ดินของรัฐให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเคร่งครัด

๕) พื้นที่ภายหลังการพิสูจน์สิทธิตามหลักเกณฑ์ของ กพร.ให้กระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) จัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ แผนการโยกย้ายราษฎร และการจัดทำแนวเขตถาวรและการดูแลรักษาเพื่อให้การใช้ที่ราชพัสดุเกิด ประโยชน์สูงสุด

๖) ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีประจำเขตตรวจราชการทุกเขต กำกับติดตามผลการดำเนินการตามแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบ

๓ มาตรการเสริมที่กำหนดให้หน่วยงานอื่นให้การสนับสนุน

๑) ขอให้สำนักงบประมาณพิจารณาให้การสนับสนุนแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุของกระทรวงการคลัง กรมธนารักษ์ (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐)

๒) รัฐควรเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎรในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่าราษฎร ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อน และรัฐควรเร่งดำเนินการสำรวจแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน

๓) รัฐไม่ควรออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎรผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ (มาตรการตาม ข้อ ๒) และข้อ ๓) เป็นมาตรการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖)

๔) เพื่อเป็นการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐอีกทางหนึ่ง ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ที่มีผลกระทบหรือเกี่ยวข้องกับที่ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการด้านสาธารณสุข ปลอดภัยต่าง ๆ เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า เป็นต้น ถือเป็นหลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดว่า กรณีประชาชนผู้ได้รับทะเบียนบ้านชั่วคราวมาขออนุญาต

ให้บริการต่าง ๆ ดังกล่าว จะอนุญาตได้คือเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐที่ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่บ้านในทะเบียนบ้านชั่วคราวนั้น ๆ ตั้งอยู่ โดยให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเป็นต้นไป (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖)

มาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุดังกล่าวเป็นมาตรการตามมติคณะรัฐมนตรีที่มีอยู่แล้วส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งกรมธนารักษ์ได้นำเสนอขอให้เพิ่มเติมเพื่อให้การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุสัมฤทธิ์ผล ซึ่งกระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้ใช้มาตรการข้างต้นเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาเฉพาะการบุกรุกที่ราชพัสดุต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสรุป คำเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาคำเนินการต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยเอก

(สุชาติ เชาว์วิศิษฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กรมธนารักษ์

สำนักบริหารจัดการฐานข้อมูลที่ราชพัสดุ

โทร. ๐ ๒๒๕๘ ๖๐๕๔

โทรสาร ๐ ๒๒๕๘ ๕๔๘๔

Abu 5/9

28/4/46

(นางทมยันตี โปษยานนท์)
รองอธิบดีกรมธนารักษ์

(นางอินชง ทักษิณี)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการฐานข้อมูลที่ราชพัสดุ

นางสุจิตา กลิ่นรัตน์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ส่วนปรับปรุงบำรุงรักษา โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๖๙๔๕, ๒๕๐๒

ที่ สบ. ๗๙๕ / ๒๕๖๔

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง การพิจารณาส่งคืนที่ราชพัสดุและที่ดินของรัฐประเภทอื่นบริเวณอ่างเก็บน้ำ

เรียน ผส.ชป. ๑-๑๗ ผส.พญ. และ ผอ.พท.

ด้วยระเบียบกรมชลประทานว่าด้วยการขอใช้และการจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ในความครอบครองของกรมชลประทาน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ที่ราชพัสดุในความครอบครองของ กรมชลประทาน หมายความว่าที่ดิน ๔ ประเภท ในการพิจารณาให้ส่วนราชการหรือเอกชนใช้หรือจัดหาประโยชน์ ในที่ดินประเภทที่ ๒ ซึ่งเป็นที่ดินเขตอ่างเก็บน้ำและเขื่อน้ำท่วมที่มีไว้สำหรับใช้ประโยชน์เฉพาะกิจการชลประทาน บริเวณที่ดินที่มีการตรวจสอบระดับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมน้อย อาจนำไปใช้หรือจัดหาประโยชน์ได้ เป็นการชั่วคราว โดยจะต้องคำนึงไม่ให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำและความเสี่ยงต่อความเสียหาย ที่เกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สินหากเกิดน้ำท่วม กรมได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการขออนุญาตใช้ที่ดิน ประเภทต่าง ๆ ไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานการขอใช้ที่ราชพัสดุและที่ดินของรัฐประเภทอื่นที่กรมชลประทาน ใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ในการขออนุญาตใช้ที่ราชพัสดุเพื่อก่อสร้างอาคารหรือสำนักงานที่กรมไม่สามารถเข้าไปใช้ ประโยชน์ร่วมได้ หากสำนักงานชลประทานให้ความยินยอมให้ใช้พื้นที่ จะต้องส่งคืนที่ราชพัสดุให้กรมธนารักษ์ ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ร่วมกันที่กำหนดไว้

เนื่องจากการส่งคืนที่ราชพัสดุบริเวณเขตอ่างเก็บน้ำไปแล้วจะทำให้กรมไม่สามารถดำเนินการ โครงการเพิ่มศักยภาพการกักเก็บน้ำของอ่างเก็บน้ำ หรือทำให้ไม่มีพื้นที่ที่จะรองรับน้ำหลากในช่วงฤดูที่น้ำท่วมได้ ดังนั้นในการพิจารณาให้ส่วนราชการใช้ที่ดินบริเวณอ่างเก็บน้ำเพื่อก่อสร้างอาคารหรือสำนักงาน และจำเป็นต้องส่งคืนที่ราชพัสดุบริเวณอ่างเก็บน้ำนี้ให้กรมธนารักษ์ ขอให้สำนักงานชลประทาน/โครงการชลประทาน/ โครงการก่อสร้าง ส่งเรื่องดังกล่าวพร้อมเหตุผลประกอบให้กรมพิจารณาก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุ ทั้งนี้การพิจารณา ให้รวมถึงที่ดินของรัฐประเภทอื่นที่กรมชลประทานใช้ประโยชน์ รวมทั้งให้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา การบุกรุกที่ดินในบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำต่างๆ ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

(นายทวีศักดิ์ ธนเดโชพล)

รชบ.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ส่วนปรับปรุงบำรุงรักษา โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๖๙๔๕

ที่ สบอ

วันที่ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอให้ดำเนินการ กำชับ เร่งรัด ป้องกันแก้ไขการบุกรุกที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ มติคณะรัฐมนตรี และหนังสือเวียนกรมธนารักษ์

เรียน ผส.ขป.๑-๑๗ ผส.บอ. ผส.จต. ผส.พญ. และ ผอ.พก.

ตามที่คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงการคลังเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ โดยกำหนดมาตรการสำหรับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ต้องดำเนินการตามมาตรการต่างๆ เช่น ตรวจสอบดูแลที่ดินของตนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนดำเนินการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบุกรุก หากมีการปล่อยปละละเลยให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการให้ผู้บุกรุกออกจากที่ราชพัสดุก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุให้กรมธนารักษ์ และหากมีการปล่อยปละละเลยให้เกิดการบุกรุกที่ราชพัสดุให้หน่วยงานนั้นๆ ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ที่ปล่อยปละละเลยทันที เป็นต้น นั้น

กรมชลประทานพิจารณาเห็นว่า ในปัจจุบันที่ดินเขตชลประทานที่เป็น ที่ราชพัสดุ รวมถึงที่ดินของรัฐประเภทอื่นที่กรมชลประทานขอใช้ประโยชน์จากส่วนราชการอื่นมีเป็นจำนวนมาก โดยที่ดินเขตชลประทานที่กรมยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในงานชลประทานโดยเฉพาะที่ดินเขตชลประทานบริเวณอ่างเก็บน้ำ และที่ดินที่เป็นทางน้ำชลประทาน มีปัญหาที่หน่วยงาน บุคคล หรือนิติบุคคลเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมชลประทาน ถือได้ว่าเป็นผู้บุกรุกที่ดิน ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้าง แก้ไข หรือต่อเติมสิ่งก่อสร้าง หรือปลูกปักสิ่งใด หรือทำการเพาะปลูกรุกล้ำทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลอง หรือเขตพนัง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีที่มีการฝ่าฝืน นอกจากผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้แล้วเมื่อโจทก์ร้องขอก็ให้ศาลสั่งให้รื้อถอนสิ่งรุกล้ำนั้นด้วย ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแก่การชลประทานนายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้สิ่งรุกล้ำพ้นไปจากทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลอง หรือเขตพนังได้

ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้มีการบุกรุกพื้นที่เขตชลประทานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมชลประทาน ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง และไม่ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี หนังสือเวียนกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๓๑๒/ว ๒ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ตามมาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ขอให้สำนักงานชลประทาน โครงการชลประทาน โครงการก่อสร้างและหน่วยงานต่างๆ ตรวจสอบที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบมิให้มีการเข้าใช้ที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ในกรณีที่มีการบุกรุกที่ดินจะต้องดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยเด็ดขาด ทั้งนี้ หากมีการปล่อยปละละเลยโดยไม่ดำเนินการใดๆ กับผู้บุกรุกที่ดิน หรือได้รับการร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดิน กรมชลประทาน จะพิจารณาดำเนินการกับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ตามอำนาจหน้าที่ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

(นายทวีศักดิ์ ธนเดโชพล)

รธบ.